

Colinde populare de Crăciun
selectate de

VIORICA NAGACEVSCHI

și poeme de Crăciun
semnate de autoare

Ilustrații de
LICĂ SAINCIUC

ÎNCĂ O ZI
CRĂCIUNUL
DE-AR MAI FI

25 **CARTIER**

Din 1995, în toate librăriile bune

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 022 24 05 87, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel./fax: 021 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
cartier.md

*Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.
Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și cartier.md*

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 022 21 42 03.
E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel./fax: 022 24 10 00.
E-mail: librariadinhol@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România.
Tel./fax: (021) 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Colecția *C(art)ier* este coordonată de Vitalie Coroban

Editor: Gheorghe Erizanu
Lectori: Tudor Colac, Em. Galaicu-Păun
Consultant: Maria Mocanu
Redactor muzical: Vitalie Mosiiciuc
Desene: Lică Sainciuc
Design/tehnoredactare: Vitalie Coroban
Prepress: Editura Cartier
Tipărită la Bons Offices

Viorica Nagacevschi

ÎNCĂ O ZI CRĂCIUNUL DE-AR MAI FII

Ediția I, ianuarie 2020

© 2020, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.
Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Încă o zi Crăciunul de-ar mai fi: Colinde populare și poeme de Crăciun / selectare: Viorica Nagacevschi; versuri de aut.; il. de Lică Sainciuc. – [Chișinău]: Cartier, 2019 (Tipogr. „Bons Offices”). – 252 p.: il. color, n. muz. – (C(art)ier / col. coord. de Vitalie Coroban, ISBN 978-9975-79-947-8). 1000 ex. ISMN 979-0-3480-0388-7.

ISBN 978-9975-86-404-6

783.65+398

8 I-49

Cuprins

Cuvânt-înainte. DALBE FLORI ALE NEUITĂRII	19
LERUI LER DIN CRONICI DALBE	25
COLIND	27
*** [Sunt zile...]	30
În loc de Cuvânt-înainte. ZODIILE	22
BUNĂ DIMINEAȚA LA MOȘ AJUN	35
COLINDEȚUL	36
COLINDEȚ	36
BOȚ, BOȚ	37
COLINDEȚ	37
FETELE ÎS MALADEȚ!	37
PÂRPĂLIȚĂ, LIȚĂ	38
BUNĂ DIMINEAȚA LA MOȘ AJUN!	38
BUNĂ DIMINEAȚA LA MOȘ AJUN!	39
COLINDĂ, COLINDĂ	39
BUNĂ DIMINEAȚA LA MOȘ AJUN!	40
BUNĂ DIMINEAȚA LA MOȘ AJUN!	40
BUNĂ DIMINEAȚA LA MOȘ AJUN!	41
BUNĂ DIMINEAȚA LA MOȘ AJUN!	41
CHITI, MITI	41
BOLINDEȚUL	41

COLINDIȚĂ NU-I MAI MULTĂ	42
BUNĂ DIMINEAȚA!	42
BUNĂ DIMINEAȚA!	43

SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	45
SCULAȚI, SCULAȚI, OAMENI BUNI	46
SCULAȚI, SCULAȚI, OAMENI BUNI	46
SCULAȚI, SCULAȚI, VOI, PLUGARI	47
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	47
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	48
SCULAȚI, SCULAȚI, OAMENI BUNI	48
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	49
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	49
SCULAȚI, SCULAȚI, OAMENI BUNI	50
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	50
SCULAȚI, SCULAȚI, OAMENI BUNI	51
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	51
IAN SCULAȚI, BOIERI, SCULAȚI	52
SCULAȚI, SCULAȚI, VOI, PLUGARI	52
SCULAȚI, SCULAȚI, OAMENI BUNI	53
SCULAȚI, SCULAȚI, OAMENI BUNI	53
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	54
SCULAȚI, SCULAȚI, OAMENI BUNI	54
IA SCULAȚI, PLUGARI, SCULAȚI!	55
BUNĂ SEARA, GOSPODARI!	55
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	56

SCOALĂ-MI-TE, DOAMNĂ MARE	57
SCULAȚI GAZDE, NU DORMIȚIU	58
BUNA SEARA, GOSPODARI	59
IAN SCULAȚI, BOIERI, SCULAȚI	60
APRINDEȚI LUMINILE	61
ICEA-N, DOAMNE, CEST DOMN BUN	62
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	63
IA SCULAȚI, BOIERI, SCULAȚI	64
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	64
NOI UMBLĂM ȘI COLINDĂM	65
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	66
SCULAȚI, SCULAȚI, VOI, PLUGARI	66
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	67
SUS, VOI, GAZDE, NU DORMIȚI	68
IA TE SCOALĂ, TU, OM BUN	68
IA TE SCOALĂ, OM CEL BUN	69
AM VENIT SĂ COLINDĂM	71
PERMISIUNEA DE A COLINDA	72
EU COLIND COLINDĂ MARE	72
POFTIM, GAZDE, DE-ASCULTAȚI	73
SCOALĂ, GAZDĂ	73
AM VENIT SĂ COLINDĂM	74
LEAGĂN VERDE DE MĂTASĂ	74
ASTĂZI DOMNUL S-AU NĂSCUT	75
ASTA-I SEARA DE CRĂCIUN	75

MARE MINUNE SE-ARATĂ	76
AM VENIT SĂ COLINDĂM	76
O, ISUSE, LUME DULCE	77
LA DOI MERI, LA DOI PRĂSAZ I.....	77
ASTA-I SEARA, SEARĂ MARE	78
JOI IERNIC	79
JOIUL MARE	80
NOI COLINDĂM LA FEREAȘTRĂ	80
NOI UMBLĂM ȘI COLINDĂM	81
SUB ARIPA CERULUI	81
SUB ARIPA CERULUI	82
SUS ÎN SLAVA CERULUI	82
SUS, MAI SUS, PE LÂNGĂ CER	83
ÎN CEA ZI DE DUMINICĂ	83

ASTĂZI DOMNUL S-A NĂSCUT	85
SFÂNTA MAICĂ-A LUI ISUS	86
COBORÂT-A, COBORÂT	86
UMBLĂ MAICA PE PĂMÂNT	87
DA SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI	88
DESCHIDE UȘA, CREȘTINE	89
LA VIFLEEM, COLO-N JOS	90
SOSIT-A ZIUA CEA SFÂNTĂ	91
ASTĂZI DOMNUL S-AU NĂSCUT	91
COLO-N UMBRA POMILOR	93
ÎN GRĂDINA RAIULUI	93

DUMNEZEU DINTRU-NCEPUTU	94
SUS ÎN POARTA RAIULUI	95
S-A NĂSCUT ISUS HRISTOS	96
TU EȘTI FLOAREA PREA FRUMOASĂ	96
DIN CER SENIN UN COR DIVIN	97
RĂTĂCEAM PRINTR-O GRĂDINĂ	98
TU EȘTI LUMINA CEA SFÂNTĂ	98
OMUL LUMII CÂND SE NAȘTE	100
ÎN POARTĂ LA CĂPĂTÂIU	101
DE CÂND DOMNUL S-A NĂSCUTU	102
SFÂNTĂ MAICĂ-I LUI IISUS	103
OF, ADAME CE-AI LUCRAT	104
ÎNTR-O SFÂNTÎ DUMINICÎ	105
DUMNEZEU DINTR-ON-NCEPUTU	106
DUMINICĂ DIMINEAȚA	107
AIST DOMN BUN BĂTRÂNU	108
A CUI SUNT ACESTE CURȚI?	111
A CUI SUNT ACESTE CURȚI?	112
DINAINTEA CESTOR CURȚI	113
ALE CUI SUNT CESE CASE?	113
A CUI SUNT ACESTE CURȚI?	114
A CUI SUNT ACESTE CURȚI?	115
A CUI SUNT ACESTE CURȚI?	115
A CUI SUNT ACESTE CURȚURI?	116
A CUI ESTE ACEASTĂ CASĂ	117

A CUI SUNT ACESTE CURȚI?	117
DINAINTEA IESTOR CURȚÎ	118
AI CUI SUNT ACESTE CURȚIU?	119
A CUI SUNT ACESTE CURȚIU?	120
A CUI SUNT ACESTE CURȚURI	121
CE-O CRESCUT ȘÎ CE-O NĂSCUTU	122
ÎNAINTEA DALBEI CURȚIU	123

MÂNDRU-ȘI CÂNTĂ-UN CERB ÎN CODRU	125
VOINICUL ȘI ARCUL	126
VOINICUL ȘI CERBUL	128
VOINICUL ȘI CERBUL	129
VOINICUL ȘI LEUL	130
VOINICUL ȘI DULFUL MĂRII	132
VOINICUL ȘI ȘOIMUL	133
VOINICUL ȘI CIUTA	134
MURGUL ȘI ȘOIMUL	136
LEU NEU S-O LĂUDAT	137
LEU CU LEU S-O LĂUDAT	138
DIN JOS, DINSPRI MARI	139
RAGI, MUGI, CERBU DIN MUNTI	140
VOINICU ION	142
BUN VOINICU, NICU	143
PRIN VĂI ȘI VÂLCELI	144
GHEORGHIAȘ VOINICUL (Ciobanul și dulful mării)	146
STRIGĂ UN VOINIC DIN MUNTE	148

GHEORGHE VOINICUL	149
PLECĂTORII, PLECĂTORI, CETE DE VOINICI	150
LEU LA CURTE S-A LĂSAT	151
TREI COCOȘI NEGRI AU CÂNTAT	151
PESTE DEAL ÎN CEEA VALE	152
COLINDA LEULUI	152
DAR VOINICUL GHEORGHE	153
MÂNDRU-ȘI CÂNTĂ-UN CERB ÎN CODRU	154
VOINICUL ȘI ȘARPELE	155
RADUL, CĂPITAN DE HOȚI-HAIDUCI	158
MARE ȘTEFAN, DOMN CEL SFÂNT	161
LA POARTA LUI ȘTEFAN VODĂ	162
LA POARTĂ LA ȘTEFAN-VODĂ	162
LUI ȘTEFAN SĂ VĂ ÎNCHINAȚI	163
PE VÂRFURI DE MUNTE	163
ÎN CURTE LA ȘTEFAN VODĂ	164
COLINDĂ PENTRU ȘTEFAN VODĂ	165
A CUI SUNT ACESTE CURȚI? (Colindul lui Ștefan cel Mare) ..	165
DOMN BUN ȘI MAI BUN (Colinda lui Ștefan Vodă)	166
ȘTEFAN VODĂ DOMN ROMÂN (Cine-i bun, cine nu-i bun)	167
SCULAȚI, SCULAȚI, BOIERI MARI	167
NISTRULE, APLEACĂ-ȚI MALUL.....	169
Colinde din Transnistria	
LEU, LEU S-O LĂUDATU	170
TREIZECI D-ARGINȚIU	171

JIOL NIC MARE-O VINITU	172
ȘOIMUL ȘI MURGUL	172
DE FATĂ MARE	173
ESTE-UN TÂRG MÂNDRU FRUMOS	174
LA DOI MERI ȘI LA DOI PERI	175
DOMN DIN CERIU	175
PRINTRE ALBE, DALBE VĂI	176
ÎN GRĂDINA LUI ION	177
Ș-NOATĂ CEL BOU NEGRU	177
ÎNTR-UN CÂMP CU FLORI FRUMOASE	178
DESCHIDEȚI UȘA, VIN CU COLINDUȚA	179
DE-AȘ AJUNGE-N PRIMĂVARĂ	180
NOI UMBLĂM ȘI COLINDĂM	180
DINAINTEA CESTOR CURȚI	181
STEAUA SUS RĂSARE	183
STEAUA SUS RĂSARE	184
STEAUA SUS RĂSARE	185
TREI PĂSTORI SE ÎNTÂLNIRĂ	186
TREI CRAI DE LA RĂSĂRIT	186
ÎN TREI CRAI LA RĂSĂRIT	187
TREI CRAI DE LA RĂSĂRIT	187
CÂȚI CREȘTINI SUNTEȚI ÎN CASĂ	188
CÂȚI CREȘTINI SUNTEȚI ÎN CASĂ	189
STEAUA SUS RĂSARE	190
O PRICINĂ MINUNATĂ	190
CINE PRIMEȘTE STEAUA	191

COSĂUȚI – SAT DIN COLINDE	193
SUS LA POARTA RAIULUI	194
DOMN, DOMN, SĂ-NĂLȚĂM	195
DOMN, DOMN SĂ-NĂLȚĂM	195
TRII CRAI DI LA RĂSĂRIT	196
TREI CRAI DE LA RĂSĂRIT	196
GANA GALILEI	197
JOERNIC MARE-A VENIT	197
SUS ÎN DEAL LA RUSALIM	198
LA DOI MERI, LA DOI PRĂSAZI	198
LA DOI MERI, LA DOI PRĂSAZI (Varianta 2)	199
GANA, GALILEI	199
GANA, GALILEI (Varianta 2)	200
A CUI SUNT ACESTE CURȚI	200
CĂPITANUL IONESCU	201
DIN JOS, DINSPRE MARE	202
DIN ORAȘ ÎN VIFLEEM	203
FLORILE DALBE	204
JOI ERNIC	204
PRIN VĂI, PRIN VÂLCELI	205
SFÂNTA MAICA	206
OH, ADAME, CE-AI LUCRAT	207
MULȚĂMITA COLINDEI	209
MULȚĂMITA COLINDEI LA VANCICĂUȚII MICI	210
MULȚĂMITĂ COLINDEI LA COSTICENI	210

MULȚĂMITA COLINDEI LA DUMENI	211
MULȚĂMITA COLINDEI	211

ÎNCĂ O ZI CRĂCIUNUL DE-AR MAI FI 213

Poeme-colinde de Viorica Nagacevschi

ÎNCĂ O ZI CRĂCIUNUL DE-AR MAI FI	214
EU ADUN TOȚI FULGII DE PE CER	216
STEUA SUS RĂSARE	218
POVESTE ÎN DOI	220
UN SĂRUT	222
COLIND PENTRU PĂRINȚI	224
SĂ TRĂIEȘTI MULȚI ANI!	226
MĂI CREȘTIN AL DOMNULUI	227

PREA POATE 229

Versuri de Crăciun

*** [Prea poate]	229
*** [De sărbători Sfânta Maria]	230
*** [Prea Sfânt e ceru-n seara de Crăciun]	231
*** [De câte ori se scutură azi cerul]	232
*** [Când a venit iarna]	233
*** [Oamenii mai vechi de-o viață]	233
*** [Leru-i ler, floare aleasă]	234
*** [Înger, îngerășul meu]	235
*** [Cerbu-le Măria ta]	236
*** [Asta-i iarna de boieri]	237
*** [Pomul mamei cel frumos]	238

*** [Trei păstori de pe coline]	239
*** [Când eram fetiță mică]	240
*** [Azi mama nu mai țese iarna]	241
*** [Zori]	242
Mulțumiri	243
Surse bibliografice și abrevieri	244
Glosar	247

Leru-i ler și măr domnesc
Prin colinde azi doinesc
Cei ce ne-au lăsat acasă
O colindă strămoșească.

*Se dedică marilor folcloriști ai neamului,
celor care au pus zid timpului
pentru a ne păstra rădăcinile prin veacuri:*

**Petre V. Ștefănuță, Constantin A. Ionescu,
Lucia Cireș, Tudor Colac,
Gleb Ceaicovschii-Mereșanu,
Sergiu Moraru, Andrei Tamazlâcaru,
Nicolae Băieșu, Grigore Botezatu,
Ion Buruiană, Efim Junghietu,
Maria Mocanu, Ludmila Calina,
Victor Cirimpei, Nicolae Sulac,
Andrei Hâncu, Sabina Ispas,
Ion H. Ciubotaru,
Tatiana Gălușcă-Crâșmariu**

Cuvânt-înainte

DALBE FLORI ALE NEUITĂRII

...De câte ori am revenit la Soroca, în preajma Cetății de la Nistru, de fiecare dată am trăit sentimentul că nu greșesc afirmând că zidurile fortăreței au fost și sunt în continuare ca o pavăză și pentru tradițiile românești gravate în piatra de Cosăuți, din care e ridicată cetatea. Altfel, cum ar putea fi explicat talentul înnăscut al neamului nostru, fidelitatea și grija pentru zestrea de spiritualitate populară cu numele de *Folclor*, exprimat în această carte prin *colindă*. Iar autoarea acestui florilegiu muzical-poetic ar fi un turn de veghe al Cetății.

Prin clasa a șaptea – a opta, caietele cu amintiri ale Vioricăi Ciobanu erau doldora de creații folclorice îndrăgite. A studiat vioara. În timpul studiilor universitare cântă în taraful „Struguraș” de la USM, iar ceea ce se numea *practica folclorică* sub îndrumarea cunoscutului folclorist dr. Sergiu Moraru i-a ajutat să cunoască aprofundat tradițiile culturii populare. Probabil pe atunci, după 1985, a luat naștere această idee – să scrie o carte cu cele mai îndrăgite colinde. Studiile universitare i-au consolidat nobila intenție. Doar că în loc de folcloristică alege ca domeniu de investigație... jurisprudența.

Până în prezent a editat opt cărți de poezii, poeme, romane, povești din care, totuși, răzbat zvonuri de colinde. În colaborare cu muzicienii Geta Burlacu, Vitalie Dani, Aurel Chirtoacă, Adrian Ursu și nu numai și-a văzut realizat, parțial, acel vis de a promova colinda, adevărat... în viziune modernă. A editat și un CD cu aceste creații. A explorat repertoriul de colinde din spațiul modalv din Carpați până la mare, ca să ne dezvăluie comori inestimabile deținute de talentul creator al geniului popular demn de toată admirația, pentru menținerea acestui repertoriu în cadrul sistemului național unic de comunicare artistică pe cale orală, sistem care ne deosebește de alte popoare prin modalitățile specifice de valorificare a tradițiilor spirituale și etnopsihologice; pe de altă parte însă, același sistem ne apropie de cultura acestor popoare, prin conservarea unor mijloace artistice comune ca expresie, formule ritmice și arhitectonice, sisteme sonore etc. ce fac parte din patrimoniul european.

Și apoi, cine dintre noi, dragi cititori, nu și-ar dori ca în fiecare an, de Crăciun și Anul Nou, să constatăm că alte noi și noi generații exprimă cu sinceritate același regret: *Încă o zi Crăciunul de-ar mai fi...* și să ne bată la ușă ori la geam cu acea întrebare peste milenii *Primiți colindătorii?*, ca formă ancestrală a întâmpinării Nașterii Domnului și Anului Nou.

Viorica Nagacevschi a dat dovadă de perspicacitate și insistență, adunând între scoarțele acestei culegeri creații muzical-poetice reprezentative pentru spațiul nostru spiritual. Cititorul are în față o colecție de sinteză ce poartă un vădit caracter de popularizare a colindei tradiționale de valoare artistică incontestabilă și de o mare diversitate tematică și melodică. Aria vastă a materialului selectat se întinde de la cele mai reușite mostre ale eposului eroic cântat, prin colinde arhaice voinicești, atestate și comentate în istoria folcloristicii de Andrei Hâncu, Grigore Botezatu, Andrei Tamazlăcaru, Nicolae Băieșu, Petre V. Ștefănuță, Sabina Ispas, Ion H. Ciubotaru, Lucia Cireș, Tatiana Gălușcă-Crășmariu, Constantin Ionescu, Gleb Ceaicovschi-Mereșanu ș.a., colinde apocrife și de influențe religioase, cântece de stea, alte motive, numite de protocol, profesionale, istorice, sociale și nu numai, până la cele cu accente speciale, din spațiul transnistrean sau de la baștina autoarei, din satul Cosăuți, Soroca. Cititorul mai pretențios ar putea urmări și traseul evolutiv al colindei strămoșești, de la melodii și texte mai simple spre forme mai dezvoltate și chiar melodii complicate, în care pot fi întâlnite și măsuri compuse, de cinci și șapte timpi. De asemenea, pentru specialiștii în etnomuzicologie prezintă interes structurile de moduri diatonice și cromatice în melodiile mai dezvoltate, la fel și ritmurile muzicale redată deseori cu succesiuni de valori simple, având măsură binară, mai rar ternară, după cum au remarcat și G. Breazul, A. Tamazlăcaru, C. Ionescu, C. Mohanu sau G. Ceaicovschi-Mereșanu. A evaluat și structura strofei melodice, de la cea cu un rând melodic fără refren sau cu refren, până la strofe melodice de mai multe rânduri melodice cu unul sau două refrane.

La sistematizarea materialului autoarea s-a călăuzit de principiile științifice recunoscute în etnologia contemporană, în primul rând de principiul tematic și de cel melodic, la repartizarea subiectelor după complexitatea lor. S-a acordat prioritate surselor provenite din zona Moldovei istorice, cu materiale publicate după secolul XIX, precum și înregistrărilor din Arhiva de Folclor de la Institutul de Filologie „Bogdan P. Hasdeu” al Academiei de Științe a Moldovei, Arhiva Centrului Național de Creație Populară, Arhiva de Folclor a Uniunii Muzicienilor și Arhiva de Folclor a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice. Autoarea a înlăturat acea greșeală a unor înaintași

de la noi, caer au fost publicate texte fără melodii, în special cu referință la colinde și balade. De asemenea, vom remarca și respectarea unor transcrieri dialectale, precum și notele și comentariile din originale. În măsura posibilităților, se fac trimiteri la informatori individuali și la colindătorii de ceată bărbătească sau mixtă.

Este inedită, în opinia semnatarului acestor rânduri, și găselnița autoarei de a veni cu acele „frunze de dor” din creația versificată proprie de colinde-poeme asociate cu tematica sistematizată pe compartimente, iar ilustrațiile propuse ne sugerează un viu răsunset de imagini cântate în seara de Crăciun sau/și de Anul Nou.

Viorica Nagacevschi s-a născut și a copilărit în mediul colindelor, cu tradițiile din ciclul sărbătorilor de iarnă în plină efervescență. „În satul Cosăuți s-au păstrat peste cincizeci de colinde...”, afirmă frații Vladimir, Alexei și Vasile Zagaevschi în monografia *Cosăuți. Comună din preajma cetății Soroca*, la care și-a adus obolul și Viorica Nagacevschi (Chișinău, 2005, pag. 3). „Cunoscătorii de colinde le-au preluat de la buneii și părinții lor pe parcursul anilor și le-au transmis urmașilor, copiilor lor. Printre ei sunt Vasile Malii (n. 1890), Luca Serbulenco (n. 1894), Pavel Zagaevschi (n. 1904), Procopii Ciobanu (n. 1906), Calestrat Ambros (n. 1909), Irina Fornea (n. 1912), Maria Popușoi (n. 1912), Anastasia Briciuc (n. 1914), Tatiana Zolotorov (n. 1920), Haritina Cristal (n. 1922), Valentina Zagaevschi (n. 1935) și alții. Multe colinde cunoștea Teodor Zagaevschi (n. 1906), actualmente domiciliat la Iași, pe care le-a învățat de la părintele său Axentie, fost conducător de cor”. (Ibidem, p. 412). Arhiva de Folclor a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice are în fondurile sale și 19 colinde colectate la Cosăuți în anul 1972 de către o echipă de profesori și studenți în cadrul unei expediții folclorice la Soroca. Membrii expediției au constatat că în satul Cosăuți se întâlnesc aproape toate speciile liricii populare: „colinde, cântece ale obiceiurilor familiale, cântece de leagăn, bocete, doine, balade, cântece de dragoste, de glumă, satirice și de pahar, cântece cu conținut social, cântece de viață grea (de ursita femeii, de înstrăinare, de orfan); cântece haiducești, de recruție (soldățești), de război, romanețe, cântece din perioada sovietică, muzică instrumentală” etc. (Ibidem, p. 533).

Întâmplarea a făcut ca la 12 iulie 2019, de Sâncetru în calendarul pe stil vechi, împreună cu Viorica Nagacevschi să am o sesiune de comunicări cu mai mulți participanți ai corului popular din Cosăuți. După ce a luat sfârșit sfânta liturghie la biserică, aceștia s-au adunat la Casa de Cultură, unde, printre altele, au înregistrat și 11 (unsprezece) colinde care se cântă în sat în fiecare an în seara de Crăciun; de asemenea am ascultat și cântece de stea, care, de regulă, sunt numite tot colinde:

1. Gana Galilei
2. Asta-i seara de Crăciun
3. Joiernic
4. Trei crai de la răsărit
5. Nașterea Ta, Hristoase
6. La doi meri, la doi prăsazi
7. Am plecat să colindăm
8. Judecata lui Hristos (treizeci de arginți).
10. Oh, Adame, ce-ai lucrat
11. Sus la poarta raiului

Informatorii, care au cântat în grup, mai au în memorie fragmentar și alte creații populare. De fapt, unii din cei prezenți fac parte din renumitul cor popular de la Coșăuți: Roșca Aliona, de 48 de ani, Veisa Maria, de 84 de ani, Popa Maria, de 70 de ani, Cojocari Varvara, de 75 de ani, Ghimpu Paraschiva, de 72 de ani, Belous Maria, de 62 de ani, Sugailo Olga, de 48 de ani, Belous Maximilian, de 10 ani, Usatiuc Aurelia, 37 de ani, Borș Vladislav, de 39 de ani, Ciumac Constantin, de 70 de ani, Palanciuc Vasile, de 67 de ani.

Alături de colindele-poeme scrise de Viorica Nagacevschi aceste creații pot fi apreciate drept răsunet de ecou al unor zămisliri vechi gravate în piatră de meșterii cosăuțeni, motive ancestrale ce merită să fie incluse în patrimoniul cultural românesc.

Obiceiul *colindatului în ceată bărbătească* a însoțit multe sute de ani poporul nostru, modelându-i viața comunitară în consens cu valorile etico-morale și estetice exprimate în folclorul muzical, literar, coregrafic, dramatic sincretizat în tradiția orală. Obiceiul colindatului a educat mii și mii de copii și tineri, care au devenit, generație după generație, creatori și purtători ai patrimoniului artistic imaterial, cetățeni demni ai țării. Inițiativa forurilor de cultură naționale de a înscrie elementul *Colindatul în ceată bărbătească* în Lista Reprezentativă UNESCO include și imperativul conservării colindei și colindatului în stare genuină, fără a se interveni radical în conținutul și forma cristalizate de multe secole, poate și milenii. Confruntarea tradiției cu modernitatea este și ea una dintre multiplele modalități de protejare a patrimoniului cultural imaterial de la noi. Avem convingerea că și cartea de colinde intitulată semnificativ *Încă o zi Crăciunul de-ar mai fi*, autoare Viorica Nagacevschi, poate fi considerată drept o contribuție la menținerea în practica actuală a viabilității fenomenului colindatului și la realizarea, pe această cale, a *Recomandărilor referitoare-*

re la salvagardarea culturii tradiționale și a folclorului, privite ca parte a patrimoniului umanității, aprobate de Cea de-a 25-a Conferință Generală UNESCO de la Paris acum trei decenii, în 1989, de asemenea, și de prevederile Convenției UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, adoptată la 17 octombrie 2003. Ca stat-parte al Convenției la care ne-am referit mai sus, Republica Moldova a elaborat și a lansat Programul de Stat cu genericul *Protejarea obiceiului Colindatul* în ceată bărbătească, în care patrimoniul intangibil este perceput drept un domeniu foarte important al memoriei sociale, conceptualizat și promovat în a doua jumătate a secolului al XX-lea. Acest Program de Stat constituie și un instrument complex de planificare strategică, armonizat cu *Obiectivele de dezvoltare ale Mileniului*, pentru reabilitarea colindatului ca fenomen cultural și restabilirea funcțiilor lui sociale, în tendința lor de reproducere a tradițiilor etnice în forme specifice etapei actuale a dezvoltării societății.

Tudor Colac, doctor în etnologie